

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Pieniądz – nośnik z wartością Wymierną

Dr hab. Grzegorz Wojtkowiak, prof. UEP

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

14.04.2025 r

Organizatorzy

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Po co są nam pieniądze?

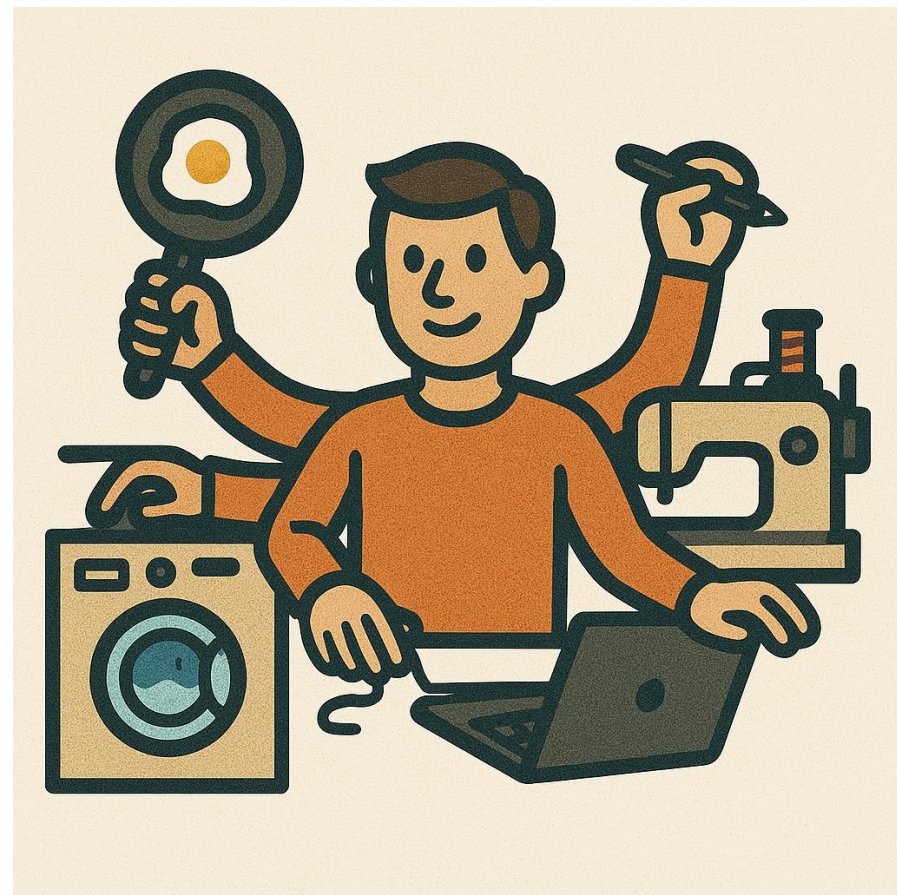
Co by było gdyby nie było pieniędzy?

Gdy pieniądza nie było

Pieniądze nie zawsze były potrzebne.

Gdy byłem głodny – polowałem,
Gdy chciałem się ubrać – szyłem ubrania,
ale jeśli nie potrafiłem szycić ubrań...?

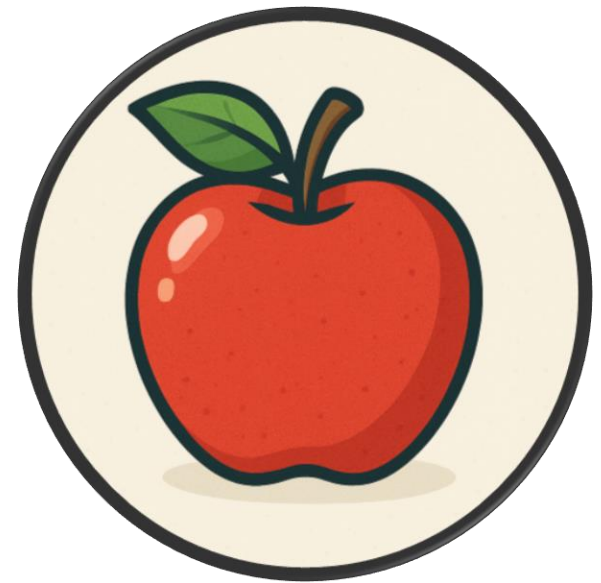
No właśnie... wśród ludzi następowała specjalizacja, która wymusiła **WYMIENIANIE SIĘ**

Ślusarz wymienia się z ogrodnikiem

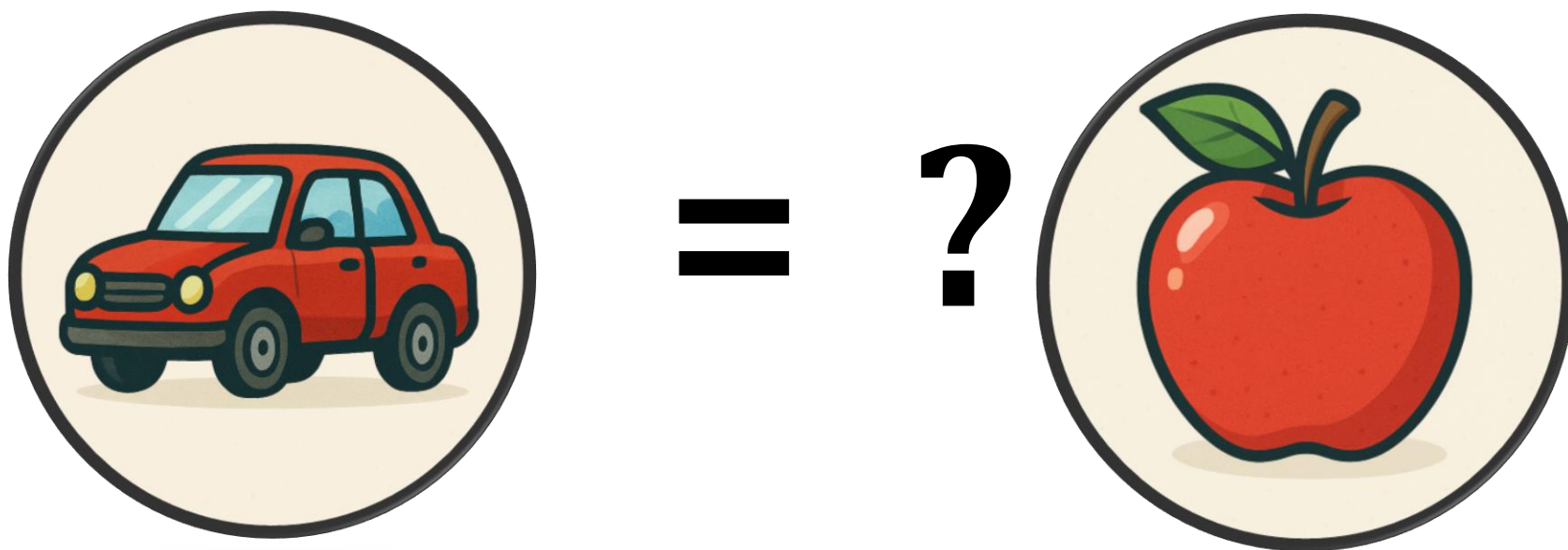

= ?

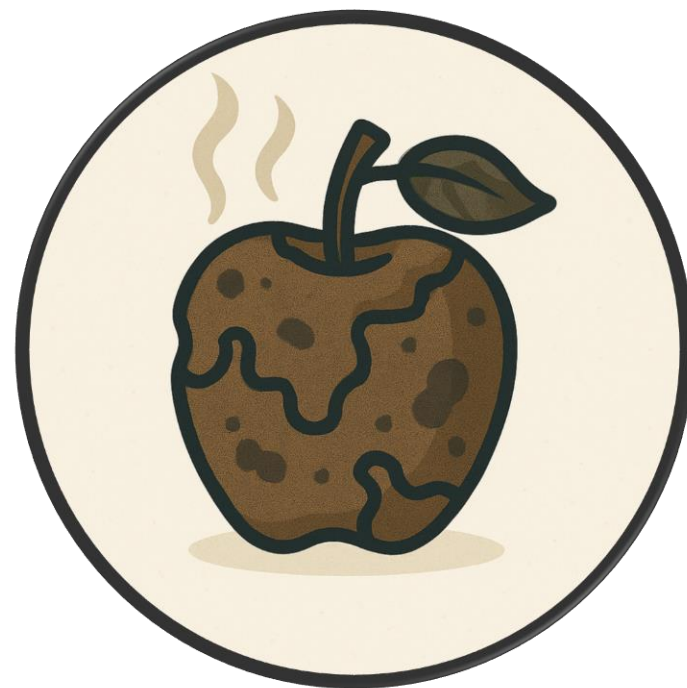
Od przybytku głowa nie boli

A teraz spróbujcie tego zadania!

Czas to pieniądz

Ale co gdy ogrodnik chce wymienić
towar wczesną wiosną?

Grosz do grosza a będzie kokosza

Po co są pieniądze

- W celu kupna i sprzedaży dóbr (środek wymiany)
- Jako środek zapłaty

[jest wymierny]

- W celu mierzenia wartości towarów i usług
- Jako sposób przechowywania wartości (gromadzenia)

Czym są pieniądze?

- Są ekwiwalentem (odpowiednikiem) wszystkiego (?) co niezbędne do życia (?)
- Kształtują potrzeby, sposób myślenia, styl życia
- Motywują do działania i ich pozyskiwania
- Ale też rodzą chciwość, skąpstwo, przekupstwo...

Definicja:

środek wymiany akceptowany przez wszystkich

Jak powstały pieniądze ?

Pieniądze pierwotne (wymiana barterowa)

- Trwałe
- Jednorodne
- Niepsujące się
- Rzadkie
- Rozpoznawalne
- Sól
- Skóry
- Zboża
- Ozdoby
- ...

Pieniądze kruszcowe

- Monety...
pochodzące z VII w.
p.n.e.
- A ile kosztuje
wyprodukowanie
współczesnego 1
grosza?

Pieniądże papierowe

- Od kwitów, przez bilety, po pieniądze papierowe w XVII wieku
- Dlaczego?
 - Tańszy w produkcji
 - Łatwiejszy w dzieleniu nominałów
- Ale ma też wady...

Mennica – miejsce gdzie
produkuje się monety i
banknoty

Pieniądz bezgotówkowy, „plastikowy” i elektroniczny

- Monety i pieniądze papierowe mają wiele wad
 - Nie tylko dlatego, że się gniotą ;-)
- Aby przyspieszyć obrót, również na duże odległości
- Aby zwiększyć bezpieczeństwo transakcji
- Aby zwiększyć ilość pieniądza
- Aby umożliwić jego szybką wymienialność

Rozwinęły się transakcje bezgotówkowe

Pieniądze alternatywne

Takie, które nie jest emitowane przez państwo, ale ludzie i firmy ich używają do płacenia.

Np..

- Kryptowaluty, np. Bitcoin
- Lokalne waluty, np. "Bristol Pound"
- Punkty lojalnościowe

Są cyfrowe, niezależne od banków, trudne do sfałszowania (nie wszystkie), ale ich wartość często bardzo się zmienia.

Ciekawe zjawiska

Ciekawe zjawiska?

Drukowanie pieniędzy

- Zwiększanie ich ilości na rynku – związane (zwykle) ze wzrostem skali i wartości tego co wytwarzamy

Inflacja

- wzrost cen... czyli utrata siły pieniądza
- Inflacja powoduje spadek wartości relanej pieniądza
- Hiperinflacja

Rola zaufania

- Złota moneta mogła być warta tyle ile praca związana z jej wydobywaniem
- Ale dziś pieniądź nie jest równy złotu (1 złoty ;-)
- To Państwo odpowiada za ochronę wartości pieniądza

Towary i usługi zmieniają swoją cenę

Ile kosztuje butelka wody?

- W sklepie
- Na pustyni

Indeks Big Maca

Big Mac to produkt globalny – niemal taki sam w każdej części świata

Dzięki temu można porównać ile kosztuje w różnych walutach – np. w Polsce, USA, Japonii

Przykład z 2024r.

Kraj	Cena Big Maca (w lokalnej walucie)	Cena w USD (po przeliczeniu)
USA	5.69 USD	5.69 USD
Polska	17.90 PLN	~4.40 USD
Szwajcaria	6.50 CHF	~7.30 USD
Japonia	450 JPY	~3.00 USD

Ważne pytania?

- Czy jest coś czego nie można kupić za pieniądze?
- Czy bez pieniędzy można żyć?
- Jakie ryzyka niesie za sobą „pogoń za pieniędzmi”?
- Co robić z pieniędzmi?
 - Wydawać?
 - Pożyczać?
 - Chować w skarpecie?
 - Trzymać w banku?
 - Inwestować na giełdzie?

Inwestować w siebie !

Zadanie

Zadanie

Wymyśl nową walutę, nowy rodzaj pieniądza, który będzie odzwierciedleniem wartości

- 1 Złoty to może być 1 gram złota
- 1 Kino-Coin to jedna wizyta w kinie
- 1 MarkaObiadowa to 1 obiad
- ... a może Twoją walutą będzie czas wolny od trosk, albo dzień z przyjaciółmi?

Ile Waszych Nowych Pieniędzy otrzymam za miesiąc pracy